
BUCA EĞİTİM FAKÜLTESİ VE EĞİTİM YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN "KENDİNİ AÇMA (SELF DISCLOSURE) DAVRANIŞLARI" İLE İLGİLİ BİR ARAŞTIRMA*

Yrd.Dr.Melihat BEYDOĞAN
D.E.Ü.Buca Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

ÖZET

Bu çalışmada "Kendini Değerlendirme" ve "Kendini Açma Davranışları" ile çeşitli faktörler arasındaki ilişkiler araştırıldı.

1993-94 Öğretim yılında Jourard'ın Kendini Açma, envanteri ile Feriha Baymur'un "Kendini Değerlendirme envanteri" Buca Eğitim Fakültesi ve Eğitim Yüksek Okulundaki 97 kız ve 81 erkek öğrenciye uygulandı.

Araştırmanın kuramsal boyutuna ve diğer ülkelerdeki araştırmalara yer verildikten sonra veriler çeşitli istatistiksel yöntemlerle test edilmiş, tablolar halinde sunulmuş ve öneriler getirilmiştir.

Özel lisede, kentlerde yaşayan öğrencilerde, tam aileye sahip öğrencilerde, öğretmen kendini açanlarda, kendi isteği ile bu kuruma gelenlerde, branşında çalışmak isteyenlerde kendini açma puanı yüksek bulunmuştur.

SUMMARY

The population of the study was composed of 178 students. Ninety seven female and eighty one male students were asked to complete "jourard's Self Disclosure Questionnaire and Baymur's Self Evaluation Inventory. The sample was drawn too different schools.

---

*21-23 Eylül 1994 tarihinde Ege Üniversitesi Psikoloji Bölümünde gerçekleştirilen VIII.Ulusal Psikoloji Kongresinde sunulan bildiri (İzmir)

After formulating a theoretical framework and summarizing the findings of related studies from different countries, the data of this study have been tested by using several statistical techniques.

The results of this study have shown that Self Disclosure scores have been found very high of the students attending private high schools, living urban areas, living with their parents, disclosing themselves to their teachers, registered to their school by their own will and want to work in their major.

GİRİŞ

İnsan ilişkileri ve değerleri İkinci Dünya savaşından sonra yoğun olarak incelenmiş, Jean Paul Sartre, Gabriel Marcel genellikle insan ilişkilerini inceleyen eserler vermişlerdir (Selçuk, 1991).

Sosyal psikoloji, insan ilişkilerinde insanı yalnızlığa iten, sağlıklı gelişim ve iletişimi engelleyen iletişim sorunlarına bir çözüm bulabilme yollarını araştırmıştır.

Psikoloji, bireyin davranışlarını incelerken, benliğin özsaygı, kendini farketme, benlik kavramı, kendini ayarlama, kendini gerçekleştirme, kendisini haklı gösterme ve "Kendini Açma" boyutlarını da ele almaktadır.

"Kendini Açma" (Self-Disclosure), 1950 yılının sonlarında sosyal psikoloji, Psikolojik Danışma ve Psikoterapi alanlarında çok geniş bir şekilde incelenmiştir.

Johnson (1981) tarafından "Kendini Açma" davranışı, "Bireyin kendi duygu, düşünce ve gereksinimleriyle ilgili bildiklerini bir başka bireye sözel olarak aktardığı bir iletişim süreci" olarak belirlenmektedir.

Kendini açan kişi, zaman ve yere göre kendisiyle ilgili uygun gördüğü bilgileri yine uygun gördüğü kişilere aktarmaktadır, çünkü kendisini uygun biçimde açma, sürüp giden ilişkide karşılıklı olur, uygun zamanlama ile kişilerarasında ve o andaki konularla ilgilidir. Küçük ilerlemelerle artış gösterecektir". Kendini Açma" davranışı, bireyin kişiliğinden olduğu kadar, başkalarına duyulan güvenden de etkilenmektedir.

Toplumlarda geliştirilen değer yargılarına bağlı olarak cinsiyet rolleri şekillendirilmiştir. Kız çocukları daha erken konuşup, sorular sorup duygularını açıkça

ifade edebilirken,erkek çocuklar duygularını başkalarına açmada çekingendirler. Zaman içinde bu değerler, onların içten ve rahatça kendilerini açmalarını etkilemekte hatta engelcyebilmektedir.

Kendini Açma kavramını ilkönce Sidney M. Jourard kullanmıştır. Bazen bu kavram yerine "Sosyal yaklaşılabilirlik", "Kendini Ortaya Koyma", "Sözel Yaklaşılabilirlik" kavramları da kullanılmıştır.

Çeşitli tartışma gruplarında iş toplantıları, duyarlık eğitimi grupları, psikoterapi gruplarında kendini açma davranışları görülmekle birlikte, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü öğrencileri, orta dereceli okul öğrencileri ve velilerle Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ilişkilerini sürdürürken, kendini açma davranışını sözel olan biçimde gerçekleştirecekleri için, gerek anlatım, gerekse birlikte içsel açıklık ve sosyal onay, ilişki gelişimi ve sosyal kontrol gibi noktalar, kişilerarası ilişkilerde çok önemli rol oynamaktadır.

Sınıf öğretmenliği görevinin yanı sıra rehberlik görevini de sürdürecekt olan Eğitim Yüksek Okulu Öğrencilerinin sınıftaki öğrenciler geliştirirken, zamanına ve yerine göre kendini açma davranışını göstermeleri beklenecektir.

"Kendini Açma" Psikolojik Danışmanlık amacıyla uygulandığında ise, danışanın kendisini yalnız hissetmemesi danışanın kendi yaşantısıyla duygularıyla ilgili paylaşımında bulunmasına "kendini açma" denir. Bu uygulandığında danışman kendisinin insan üstü olmadığını, olumlu-olumsuz duygulara sahip olabileceğini danışana veya grup üyelerine iletmiş olur (Acar, 1989).

Kendini Açma (KA) kavramı, pek çok ayrıma tabi tutulmuşa da geçmiş türü için "Sahte KA" (pseude Self-Disclosure) yı Egan, Kelly ve arkadaşları ise "Sözde KA" (So-called Self Disclosure) kavramını kullanmışlardır.

Jourard'ın "Gelişi Güzel KA" (Indiscriminate Self Disclosure) kavramı türünde birey komik durumlara düştüğü gibi zarar da görebilecektir.

Derlega, Chaikin'a göre (1975) KA bireylerin kendileri hakkındaki sırlarını, özel durumlarını her karşılaştığı kişiye anlatma değildir, kendisini gelişi güzel açmanın ileri

aşaması teşhirciliktir. Teşhirci kişi, bütün özel düşünce ve sırlarını hiç çekinmeden her yerde ve her zaman anlatabilmektedir., kişiler mahremiyeti gözardı etmemelidir. Düşünmeden, sonradan pişman olunacak biçimde kendini açmanın zararı bilinmektedir. Her zaman önceden planlanan konuşmaların da tercih edilmediği görülür. Çünkü bu planlama, kişilerarası ilişkilerin doğallığını ve içtenliğini etkileyecektir. Uygun kendini açma karşılıklı ise, sürüp giden ilişkide ortaya çıkmışsa ve zamanlama uygunsa kişilerin kendi içlerinden geçenlerle ilgili ve zamanla artış gösterme özelliği taşımaktadır.

Egan (1970) Kendini Açma'da teşhirci şeklinin destek bulamadığında pişmanlık, yalnızlık geçmiş zamanın sık kullanılması, açıklık ve samimiyet yetersizliği görüleceğini belirtmektedir.

İnsanlar sözel olmayan (Non Verbal) davranışlarla da kendilerini açabilirler, hatta sözel olmayan iletişim yollarını insanlar daha fazla kullanmak eğilimindedirler.

Kendini açma, bireyin duygularının, benlik kavramının, güdülerinin farkında olmasını ve güveni gerektirdiği için her zaman kolayca başarılamadığı görülmektedir.

Jourard (1971) bireyin kendisini çok az veya fazla açmasının bir rahatsızlığın işareti olduğunu belirtmektedir. Genellikle kendisini rahatlıkla açamayan insanlar, gerçek benlikleri ile dışa yansıttıkları benlikleri arasında farklılık bulunanlardır. Çevresine güçlü görünmek, dengeli problemsiz görünmek isteyebilirler. Gerçek benlikleri ile dışa yansıttıkları benliklerinin farklılığı nedeniyle bunu sürdürmek zor ve stresli bir çaba olduğundan, böyle bireyler psiko-somatik rahatsızlıklara yakalanabileceği gibi kendilerini de gerçekleştiremeyeceklerdir (Selçuk, 1991). Hatta bazıları kendilerini çevreden soyutlamış ve yalnızdırlar. Kendileri ni açmayanlar başkalarını sevmemekte ve başkalarının sevilmemektedirler. Kendilerini açamadıkları sürece de yalnızlıkları sürmektedir.

Chelune, Sultan ve Williams (1980) kendini açma davranışında yatkınlığın ilişkili olduğunu ve yalnızlık düzeyi düşük olan insanların kendilerini diğer insanlara daha uygun bir şekilde açtıklarını belirlemektedirler.

Solano, Batten ve Parish (1982), yalnız deneklerin kendini daha az tanıdığını, yalnız olmayanların diğer insanlarla olan yakınlığının daha yüksek düzeyde olduğunu, yalnızların kendini açma tarzlarının onların sosyal ilişkilerinin gelişimini engellediği de vurgulanmıştır. Yalnızlıkla-kendini açma güçlüğü arasında ilişki bulunduğunu belirtmektedirler. Yalnız deneklerin kendini daha az tanıdığı bulunmuştur.

Hansen ve Jones (1981) babaya ve anneye açılmanın yalnızlıkla ilişkili olmadığını, akranlara açılmanın ise yalnızlıkla ilişkili olduğunu bulmuştur. Solano, Batten ve Parish (1982) de akranlara açılma ve yalnızlık arasında ilişki olduğunu saptamışlardır.

Horowitz, French ve Anderson (1982), yalnız bireylerin diğer insanların kendilerinden hoşlanmadıklarını düşündüklerini, nasıl arkadaşlık kuracaklarını bilemediklerini, benliklerini diğerlerinden yalıtıklarını, aktivitelerden kendilerinin dışlandığını düşündüklerini, ve bu özelliklerin onları kişilerarası ilişkilerde başarısızlığa uğratacağını belirtmişlerdir.

Jones, Carpenter ve Quintana (1989) araştırmalarında, pek çok değişkenin yanı sıra, arkadaşlara kendini açmanın yalnızlığı etkilediğini bulmuşlardır.

Lustman, Sowa ve O'Hara'nın (1984), stres envanteri uygulanan 97 erkek ve 97 kadın deneğin, üniversite öncesinde düşük ve yüksek strese kiminle özdeşleştiklerini araştırdıkları çalışmada, sonuçta düşük stresli bireylerin kendini açmaya daha istekli oldukları, yüksek stresli bireylerin kadın terapistte, erkek terapistten daha az güven hissettiklerini belirlemişlerdir (Schneider, Dearing 1986)

Afro-Amerika Topluluk Merkezinde ABD'de bulunan psikolojik danışma servislerinde, 53 siyah yetişkine "Beyaz Danışmana Bakış ve Kendini Açma Envanteri" ve "Danışman Etkililiği Skalası", "Kültürel Kuşku Envanteri" uygulandı. Sonuçta psikolojik yardımda güvenilir kaynak olarak beyaz danışmanı algılamaları ile genelde beyazlardan kuşku duyma arasında doğrudan bir ilişki bulundu (Poston ve Diğ. 1991).

Bir doğu üniversitesinde, "Kişilerarası Temel İletişim Kursu"nda 194 kadın ve 102 erkek deneğe "Kendini Açma Envanteri" ve "BEM Sex Rolü Envanteri" uygulandı.

Sonuçta, zıt sexten daha çok, aynı cinsiyete daha fazla kendini açma ve kadınlarda erkeklerden daha fazla samimi kendini açma davranışı belirlendi. İki araç arasındaki sonuçlar anlamlı değildi (Cline, 1983).

Danışan-danışman etkileşiminde danışmanın "dokunmayı kullanması" 248 kolej öğrencisinde gözlenerek incelendi. Sonuçta, danışmada dokunma yöntemini kullanmanın, Kendini açma ve teşvik açısından etkili olmadığı, danışan tarafından danışmanın yardım duygusu olarak algılandığı belirlenmiştir (Driscoll ve Diğ., 1988).

33 kişilik bir grupta, insan ilişkilerinde kişilerarası geri bildirimini kendini açmaya etkisini incelemek amacıyla, geribildirim değeri belirleyen bir skala uygulanmıştır. Geri bildirim değeri, benlik algılamaları ile arkadaşlarca verilen ve algılanan Feed-beck lerin değerinin üyeler arasında korelasyonları bulunmuştur (Gordon, 1985).

Ergenler için Kendini Açma Envanteri de bulunmaktadır (SDIA). Bu envanterle, ICPA'nın bağlantısı incelenmiştir (West, 1987).

Düşük ve Yüksek sosyo-ekonomik düzeyden 44 kadın ve 48 erkeğe "Duygusal İfadesizlik" skalasında sevgi, öfke ve mutsuzluk ve keder sorularını cevaplamaları istendi. Yüksek Sosyo-Ekonomik Düzeyden gelen gruptaki bireylerde, Düşük sosyo-ekonomik düzeyden gelen bireylerden daha çok üzüntünün etkili anlatımı ve onların karı koca olarak birbirlerine ve insanlara olan öfkесinin yoğun anlatımı oldukça anlamlı idi. Mutsuzluğun düşük sosyo-ekonomik düzeydeki kadınlarca, Yüksek sosyo-ekonomik düzeydeki erkeklerden daha fazla insanlara yoğun biçimde anlatıldığı görüldü. Bütün gruplarda "aile olmayan" üyelerden daha fazla aile üyelerine (Öfke dışında) bütün duyguların büyük ölçüde yansıtıldığı anlatıldığı belirlendi (Ingodabsby., McKim, 1987).

184 Üniversite öncesi öğrencisine (JSDQ) "Kendini Açma Skalası" ile hedef ebeveyne tepkiyi ölçmek amacıyla "BEM Cinsiyet Rolü Envanteri" Uygulanmıştır. Ana-babanın Psikolojik Sex tipi ile bireyin sex tipi arasındaki ilişki araştırıldı. Biyolojik annenin erkeksi ve kadınsı davranışları ile kendini açmada (Biyolojik cinsiyet) kişinin cinsiyetinin önemli olduğu bulundu. Babasına kendini açmayan bireylerde bunun nedeninin cinsiyet olduğu belirlendi. Çocuk-Ana-Baba arasındaki

iletişimde araştırılan, Ana-baba-çocuk ilişkisi-Kendini Açma Davranışında anlamlı istatistiksel ilişkiler ortaya çıkarılmıştır (Forst., Beatty., 1987).

Yaş ortalaması 27.44 olan 32 erkek, 64 kadın deneğe Kendini değerlendirme ve Kendini Açma Envanteri Uygulandı. Kapalı bir arkadaşına (yabancı veya yeni tanıdık), kadın bireylere kendini açma cinsiyet ve evlilik statüsüne göre de farklı idi. Samimi ve Deneysel durumda Kendini Açma-Kendini Değerlendirme ve samimiyet düzeyinde, cinsiyet ve evlilik durumunun etkili olmadığı belirlendi (Prager., 1983).

Yukarda özetlenen araştırmalarda kendini Açma envanteriyle birlikte başka envanterlerin de uygulandığı görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin ana-baba ile ilişkilerinin gelişimi ve değişmesi ile ilgili araştırmalarda yaşın, ana-baba-çocuk ilişkisini önemli derecede etkilediği bulunmuştur. Pipp ve diğ. araştırmasında, öğrencilerin doğumdan üniversite yıllarına kadar ana-babaları ile ilişkilerinde kendi sorumluluk, güç, bağımsızlık, ana-babaya benzerlik ve onlarla arkadaşlıklarında artış algıladıkları görülmüştür (Hortaçsu., 1991).

Kendini açma davranışlarını etkileyebilecek olan ana-baba-genç ilişkilerinin sağlıklı gelişimi olduğu kadar, duygusal boyutu da unutulmamalıdır. Ana-babadan, kolayca ayrılabilir olan ergen, arkadaşlarına rahatlıkla açılabilirliğini, sorunlarını paylaşabileceğini düşünebilecektir.

Psikolojik danışmanlık açısından kendini açma davranışında danışmanın duygu ve yaşantılarını paylaşması, istendik bir davranıştır. Ancak fikir ve değerler konusunda kendini açma tehlikeli olabilir. Değer ve fikirler gibi bir iletişim etki tepki işidir. Danışmanın kendini açması danışanın yalnız olmadığını hissetmesinin ötesinde bir örnek davranış niteliğindedir. Danışmanın kendini açması bazı durumlarda bir model olur ve danışan da kendini açabilir (Voltan Acar, 1989).

Kendini açmada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta saydamlık, içtenliktir. Başka bir ifadeyle, danışman dürüst ve içten değilse, danışanın kendini yalnız hissetmemesi için doğruyu söylemiyorsa, buna yalan söyleme denir.

Oysaki Tan (1989) danışanın kendini rahatlıkla açabilmesi için danışman rollerinde küçük sohbetler, Bilgi toplama, bilgi verme, teşhis, dinleme, değiştirme, yansıtma, destekleme, ortaklaşma, nasihat, reddetme, öğretme ve gösterme şekillerini saymaktadır.

Rogers (1957) Danışmanın, psikolojik danışmayı danışma ortamında, şartsız pozitif saygı (Kabul), empatik anlayış ve gerçekçi olma sağlandığı takdirde danışanın problem çeşidi veya kullanılan konuşturma teknikleri ne olursa olsun, danışanda ulumlu değişimler olacağı fikrini savunmuştur. Yani bu ortamda danışman ile danışan arasında kurulacak sıcak samimi dürüst açık anlayışlı insan ilişkisi yatar. Karşılıklı etkileşim ortamında danışanın kendini anlatması, anlaması, değerlendirmesi, öğrenmesi söz konusudur (Tan, 1989).

Araştırmanın Amacı

Çeşitli değişkenler açısından iki bölüm öğrencilerinin kendini açma davranışları arasındaki önemli farkları belirlemeye çalışmak, bulgular ışığında öneriler getirmektir.

Araştırmanın Örneklemi

Buca Eğitim Fakültesi, 1993-94 Öğretim Yılı bahar dönemi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) Anabilim Dalı I. ve IV.sınıf öğrencilerinden 93, DEÜ Eğitim Yüksekokulu I.IV.Sınıf öğrencilerinden 85 öğrenci, toplam N=178 öğrencidir.

Araçlar

Jourard'ın "Kendini Açma Envanteri" (KAE), ile Feriha Baymur tarafından geliştirilen 66 soruluk "Kendini Değerlendirme Envanteri" ve Bilgi formu uygulanmıştır. Veriler Ege Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezinde t testi, KHİ kare Varyans Analizi ve Korelasyon yöntemiyle analiz edilmiştir.

Kendini Değerlendirme Envanterinde (KDE) 33 soru düz 3 soru ters olarak puanlanmaktadır, her ifade için 5 dereceli değerlendirme istenmektedir.

Jourar'ın KAE'rinin 48 soruluk formu uygulanmıştır. Jourard tarafından geliştirilmiş (1948) olan bu aracın değişik formları kullanılmaktadır. Yurdumuzda da

geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Selçuk (1992) tarafından yapılmıştır. Aracın değerlendirilmesi, kendini tam açma durumu 2, orta derecede açma (I), açma gerçekleşmiyorsa (0) olarak puanlanmaktadır. Araçtan toplam Kendini Açma Puanı (TKAP) ile Anneye, Babaya, Aynı Cins Arkadaşa, karşı Cins Arkadaşa, Öğretmene KA puanları ayrı ayrı elde edilmektedir.

Aracın Geçerlik çalışması (Selçuk, 1991), Kendini Anlatma Envanteri sonuçları ile benzerlik katsayısı .68 bulunmuş, güvenirlik çalışmasında ise iki uygulama arasında korelasyon katsayıları .79 ve .91 arasında olmak üzere .84 olarak bulunmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Yaş değişkeni, KAE Toplam puan ilişkisi Tablo I'deki veriler incelendiğinde 17-18 yaş grubu I.grubu oluştururken, 27 yaş ve üzeri 6.grubu oluşturmaktadır. Varyans analizi sonuçlarına göre 23-24 yaş grubunda (4.Grupta en yüksek ortalama $\bar{x}=289$ .II görülür, en düşük 21-22 yaş grubunda $\bar{x}=246.60$ dır. $P < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo I

Yaş-KAE (Toplam Puan) İlişkisinin Varyans Analizi ile Karşılaştırılması

Grup	Yaş	N	X	S
1.	17-18	14	249.29	63.11
2.	19-20	48	260.67	63.89
3.	21-22	53	246.60	63,04
4.	23-24	47	289.11	82.04
5.	25-26	14	287.36	68.25
6.	27 ve üzeri	2	283.50	119.50
F=3.29		> F	(5,172) = 3,14	P<0.01

17-18 yaş grubu KDE puanları açısından diğer yaş grupları ile tek tek karşılaştırılmış ve sonuçta (19-20) yaş grubu ile arada fark bulunmamış, 17-18 yaş grubu diğer 21-22, 23-24, 25-26 yaş gruplarıyla teker teker karşılaştırılmış ve 18 altındaki grupla, 27 yaş ve üzerindeki grupta fark görülmemiş aradaki üç grupta fark

belirlenmiştir. $p<0.05$ ve $p<0.01$ gibi. Bu karşılaştırma t testi ile yapılmıştır (Tablo 2)

Tablo 2

Yaş Gruplarının t Testi ile Karşılaştırılması (Kendini Değerlendirme Envanteri)

Karşılaştırılan Gruplar	X	t	Tablo Değeri	Sonuç
17-18 yaş 19-20 ile	121.4	0.51	-	Fark yok
19-20 ile	116.1			
17-18 yaş	121.4	3.32	2.617	$P<0.005$
21-22 yaş ile	94.6			
17-18 yaş ile	121.4	3.23	2.660	$P<0.005$
23-24 yaş	93.6			
17-18 yaş	121.4	2.75	2.479	$P<0.01$
25-26 yaş ile	95.8			
17-18 yaş	121.4	1.58	-	Fark Yok
27 ve Üs.Yaş	85.5			

Tablo 3

Yaş KDE İlişkisi Varyans Analizi

Yaş	N	M	S
17-18	14	121.43	29.49
19-20	48	115.15	35.47
21-22	53	94.60	26.19
23-24	47	93.85	27.66
25-26	14	95.79	18.59
27 ve Üs.	2	85.50	36.06
F=5.14 > F		(5,172) = 3.11	$p<0.01$

Yaş değişkeni-KDE sonuçları ilişkisi Varyans Analizi ile incelendiğinde, $F=5.14 > F(5,172)=3.11$ $p<0.01$ olarak bulunmuştur, fark oldukça anlamlıdır.

Tablo 3 incelendiğinde, I.sırayı 17-18 yaş grubu almaktadır, 121,43, ikinci olarak onu 19-20 yaş grubu ($X=115,15$) izlemektedir. KAE ile arada ilişki gözlenmemektedir. KDE puanı yüksek olan grubun, KAE de yüksek değildir. KDE'de en düşük grubun 27 yaş ve üzerindeki grubun ortalaması ($X=85,50$) olduğu görülmektedir. Sonuçta I.sırayı 17-18 yaş grubu almaktadır.

Sınıf Değişkeni: KDE uygulayan PDRI, PDRIV ile SÖI, SÖIV olmak üzere dört grup ilişkisinin t testine göre incelemesinde ortaya çıkan sonuçlar özetlendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: KDE'nin sonuçlarına göre PDRI ve PDR IV.sınıflar arasında t testine göre $p<0,01$ düzeyinde fark bulunurken, aynı sınıflarda KAE'nin sonuçları (T testine göre) bir fark göstermemektedir. KDE sonuçlarına göre SÖ I ile PDR I ilişkisinde $P<0,01$ dir (T testi).

KDE'nin sonuçlarında SÖIV ile PDRIV. sınıflar arasında (T testi sonuçlarına göre) bir fark yoktur. KAE'de sonuçlar aynıdır.

SÖ IV ile PDR IV. sınıflarda aynı cins arkadaşına kendini açma puanı sonuçları t testine göre $P<0,05$ düzeyinde farklılık göstermektedir.

Tablo 4. Sınıf değişkeni KAE (Toplam Puana göre) varyans analizi sonuçlarında I.sırayı PDR I almaktadır. $X=282,79$ 'dur, onu SÖ IV izlemektedir. Sınıflar arasındaki fark $P<0,01$ düzeyindedir. En düşük $X=225,68$ ile SÖ I dir, $S=66,04$ dir.

KDE'nin sonuçları, sınıf değişkenine göre Varyans analiziyle incelendiğinde, Tablo 5, sonuçlar $F=10,20 > F(3,174)=2,67$ $P<0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Sınıf Değişkeni-Öğretmene Kendini Açma puanı varyans analizi sonuçlarında ilk sırayı SÖIV, $X=32,43$, $S=23,61$ almaktadır. En düşük puan ortalaması SÖ I'de $X=19,13$, $S=14,24$, $P<0,05$ düzeyinde farklıdır. SÖ IV ler PDR sınıflarına göre bu gereksinimi fazlaca duymaktadırlar.

KDE sonuçlarının sınıflara göre varyans analizi sonuçlarında ilk sırayı SÖI, $X=119,43$ almaktadır, $S=34,86$ dir. Onu PDRI izlemektedir, $X=106,74$, $S=23,56$ 'dır, $P<0,01$ düzeyinde anlamlıdır. I.sınıflar incelendiğinde IV.sınıflara göre kendilerini daha farklı oldukça yüksek puanlarla değerlendirmektedirler (Tablo 5). SÖ IV ve PDR IV. sınıflarda puanlar düşmektedir.

Tablo 4

KAE Toplam Puan-Sınıf Değişkeni İlişkisi Varyans Analizi

Sınıflar	N	X	S
SÖ 1	47	225.68	66.04
SÖ 4	46	281.41	74.50
PDR 1	39	282.79	79.43
PDR 4	46	275.41	72.79
F=6.39 > F (3,174) = 3.91			P<0.01

Tablo 5

KD Envanterinin-Sınıf Değişkenine Göre Varyans Analizi

Sınıflar	N	X	S
SÖ 1	47	119.43	34.86
SÖ 4	46	93.76	30.60
PDR 1	39	106.74	23.56
PDR 4	46	89.53	23.42
F=10.20 > F (3,174) = 2.67			P<0.01

Okul Türü-Aynı cins yakın arkadaşta kendini açma sorunları varyans analizinde ilk sırayı Özel lise, ikinci sırayı Normal Lise, üçüncü sırayı meslek liseleri almaktadır. Özel liselerdeki öğrencilerin kendilerine olan güvenleri, aile normları ve özgürlüğün kısıtlanmaması ile ilişkili olduğu düşünülebilir. $F=3.72 > F (2,175) = 3.04$ $P<0.05$ düzeyinde farklılık göstermektedir. Tablo 6.

Tablo 6

Okul Türü-Aynı Cins Yakın Arkadaşa KA

Lise Türü	N	X	S
Normal Lise	137	77.23	12.63
Meslek Lisesi	38	72.38	21.05
Özel L.Anadolu L.	3	90.33	6.66
F=3,18 > F (2,175) = 3.04			P<0.05

Çeşitli değişkenlere göre KAE-Cinsiyet ilişkisi t testi sonuçları incelendiğinde, Aynı cinsle, Karşı cinsle, Anneye kendini Açma ve KAE Toplam Puan sonuçları (Kız ve erkekler arasında) $P<0.05$ ile $P<0.01$ arasında anlamlıdır. (Tablo 7) Kızlarda ortalama sonuçları daha yüksektir.

Tablo 7

Çeşitli Değişkenlere Göre KAE-Cinsiyet İlişkisi t Testi Sonuçları

Cinsiyet		N	X	S	SD	t	P
Aynı Cinsle KA	Kız	97	79.0	15.2	176.0	2.62	$P<0.01$
	Erkek	81	73.2	14.0			
Karşı Cinsle KA	Kız	97	65.3	21.8	176.0	2.59	$P<0.01$
	Erkek	81	57.6	23.0			
Anneye KA	Kız	97	218.3	74.6	176.0	1.960	$P<0.05$
	Erkek	81	250.0	75.9			
KAE Toplam P.	Kız	97	278.3	74.6	176.0	1.960	$P<0.05$
	Erkek	81	250.0	75.9			

Cline (1983, aynı cinsiyete kendini açma davranışında kadınlarda erkeklerden daha fazla samimi açma davranışı görüldüğü belirtmektedir.

Yaşadığı yer-Anneye KAE puanı ilişkisi varyans analizi sonuçlarına göre büyük şehirde yaşayanlar en yüksek puanı almıştır, sonra kaza-nahiye ve en sonda köy gelmektedir, aradaki ilişki $P<0.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Aile Yapısı-Anneye KAE varyans analizi: Parçalanmış aileye göre tam ailede tam fazla (KAE puanı) görülmektedir, $P< 0.01$, Aile yapısı-babaya kendini açma varyans ilişkisinde fark, $P<0.01$ dir.

Annenin öğrenim düzeyi-KAE ilişkisende en yüksek puanın, yüksek öğrenimli anneye sahip olanlarda olduğu görülmektedir. $X=70,64$, $S=18.79$, $P<0.01$ dir. (Tablo 8).

Tablo 8

KAE Annenin Öğrenim Düzeyi İlişkisi Varyans Analizi

Öğr.Düzeyi	N	X	S
Cahil	31	44.77	19.52
İlköğretim	118	56	20.70
Ortaöğretim	18	51.17	23.42
Yükseköğretim	11	70.64	18.79
F=5.28 > F (3,174) = 3.88			P<0.01

Tablo 9

KDE-Anninin Öğrenim Düzeyi İlişkisi Varyans Analizi

Öğr.Düzeyi	N	X	S
Cahil	31	88.77	30.82
İlköğretim	118	105.22	31.60
Ortaöğretim	18	108.72	28.68
Yükseköğretim	11	98.82	14.78
F=2.71 > F (3,174) = 2.65			P<0.05

Anninin öğrenim düzeyi-KDE varyans analizi sonuçlarında, annelerin öğrenim düzeyi sıralamasında, cahil, ilköğretim, orta öğretim, yüksek öğretim sıralamasında birinci sırayı orta öğretim almaktadır, en düşük puan cahil anneye sahip olanlardadır, X=88.77, S=30,82, P<0.x05'dir. (Tablo 9)

Yaşadığı yer-Karşı cinse kendini açma envanteri (KAE) varyans analizinde birinci sırayı büyükşehir almaktadır. Gençler özgüce kendilerini açabilmektedirler. Yaşantılan yer küçüldükçe puanlar düşmektedir, P<0.01'dir.

İletişim kurduğu kişiler-KAE Toplam puanı varyans analizinde, Ailesi birinci sırayı-akraba ve çocukları ikinci, arkadaşı üçüncü, hiçbirisi dördüncü sırayı almaktadır, P<0.05'dir. Sonuçlar Jourard'ın (1971) sonuçlarına paraleldir.

Önemli sorunlarını açtığı kişiler-Babaya KAE varyans analizi sonuçlarında, I.sırayı öğretmen, II.sırayı aile-akraba almaktadır, $P<0,05$ 'dir.

Branşa Yönelme-KDE puanları varyans analizinde, üç seçenekten (kendi isteği, aile ve yakınları, rastlantı) ilk sırayı kendi isteği ile seçenler almaktadır, $X=106.7$, $S=28,77$, $P<0.05$ dir.

Mezuniyetle ilgili düşünceleri-KDE puanları varyans analizi sonuçlarında I.sırayı "Branşında çalışmak isteyenler" alır. II.sırayı "Branş dışında çalışmam", III. sırayı "Branş dışında çalışabilirim seçeneği gelmektedir. $P<0.05$ (Tablo 10)

Tablo 10

KDE Mezuniyetle İlgili Düşünceler İlişkisi Varyans Analizi			
Düşünceler	N	X	S
Cevapsız	4	76.00	50.99
Branşında çalışmayı çok ist.	82	108.37	30.67
Branş Dışı çalışabilirim	84	97.86	30.12
Branş dışı çalışmam	8	100.25	18.17

$F=2.68 > F(3,174) = 2.65 \quad P<0.05$

İnsanlarla İletişim Kurma zorluğu-Anneye KAE puanları varyans analizinde, Evet-Hayır-Zaman, zaman seçeneklerine hayır diyenlerin $X=59.64$ dür. $S=21.09$, $P<0.05$ dir.

İnsanlarla İletişim Kurmada Zorluk çekmeye "Hayır" diyenlerde, karşı cinse kendini açma puanı yüksektir, $X=59.29$, $S=17.44$, $P<0.01$, aynı madde öğretmene KAE sonuçlarında en yüksek puanı alanlar $X=45.44$, $S=30.65$, $P<0.01$ dir, herkesle iletişim kuramadıkları için öğretmene açıldıkları düşünülebilir.

İletişim Kurmada zorluk çekme-KAE (Toplam puan) varyans analizi sonucu Evet diyenler I.sırada, $X=302.57$, $S=119.24$, Hayır diyenler II.sırada yer almaktadır, $F=5.18 > F(3.174) = 3,88$, $P<0.01$ dir.

Çocuk ve gençlerle İlgili Sorunları Çözme-Anneye KAE varyans analizinde I.sırayı "seviyorum", II.sırayı "Grupla çalışma şeklinde olsun" görüşü gelmektedir. $F=2.86>$, $F(3,174)=2.65$ $P<0.05$.

Öğrenim üyeleriyle ilişkinin Khi kare yöntemiyle incelenmesinde en yüksek değerler PDR I % 71.79 Bazılarıyla iyi, SÖ I % 61 Genelde iyi değil, PDR 4 % 56.52 Bazılarıyla iyi. Sonuçta $SD=9$ $x^2=24.474>21.666$ $P<0.01$ dir.

Korelasyon incelemesinde ise karşı cinse KAE ile KDE arasında $P<0.05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki görülmüştür. korelasyon tablosuna göre veriler 0.20 den yüksek olduğu için diğer gruplar arasında da olumlu bir ilişki görülmüştür.

ÖNERİLER

1-Küçük şehirlerden gelen öğrencilere Kendini Açma fırsatı verilmelidir.

2-Erkek öğrencilerdeki Kendini Açma davranışı düşüklüğü belirgindir, bu öğrenciler için, "İnsan İlişkileri", "Sosyal Psikoloji" gibi dersler önerilebilir. Özellikle Eğitim Yüksek Okulu öğrencileri için düşünülmelidir.

3-Mediko-Sosyal biriminin faaliyetlerindenikle I.sınıflar haberdar edilmelidir. (DEÜ)

4-Danışman öğretim görevli ve üyeleri danışmanlık görevleri sırasında içe dönük sessiz öğrencilerle ilgilenmeli, zamanında önlemler alınmasını sağlamalıdır.

5-Danışman öğretim üyeleri, öğrencilerin kendilerini geliştirici faaliyetler bulmaları konusunda yönlendirmeler yapmalıdırlar.

6-Öğretim üyeleriyle ilişkileri geliştirecek çalışmalar yapılmalıdır.

7-PDR Ana Bilim Dalı öğretim elemanlarıncı, bu tür araştırmalar yaygınlaştırılmalı ve konunun önemi vurgulanmalıdır. Öğrencilerle ortak çalışmalar yürütmede öncülük sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Baron, R.A., Byrne D.Kantowitz B.H., "Theories of Personality", Psychology Understanding Behavior. W.B. Saunders Company/Philadelphia/London/Toronto, 1977, ss., 303-305.
- Brown, Eva-C.Guy Rebecca F.The Effects of Sex and Machiavellianism on Self-Disclosure Patterns. Social Behavior and Personality; VII n1 p.93-96, 1983.
- Cline, Rebecca., The Effects of sex and Gender on Self-Reported an Behavioral Intimacy and Control of Self Disclosure. The Annual Meeting of the International Communication Association. Dallas, TX, May. 26-30, 1983.
- Dağ, İhsan. (Der) "Journard Kendini Açma Envanteri", Psikiyatri, Psikoloji ve Psikoformakoloji Dergisi-Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Ölçekler, 1993, I (Ek 2), Ankara, s.47.
- Derlega, V.J., A.L.Chaikin. Sharing Intimacy, What We Reveal to Others and Why. Perentice Hall Inc.London, 1975.
- Dowd, E.Thomas., Chick, J.M., Ed.Level I Human Relations Skills for the Occupational Specialist Working with Groups. Competency-Based Modular Series.Florida State Univ. Tallahassee, Center for Studies in Vocational Education, 1982.
- Driscoll, Mary. S., and Others. The Effect of Touch on Perception of Counselors. Counselor-Education-and Supervision; V 27 n4 p 344-54 jun 1988.
- Egan, G.Encounter: Group Process for Interpersonal Growth California: Wadsworth Pub. Com. 1970.
- Forst, Edmund, Jr; Beatty, Michael-J.Androgyny as a Predictor of Disclosure to Parents. The Annual Meeting of the Eastern Communication Association (78th, Syracuse, NY, May. 18-21, 1987)
- Gordon, Ronald D.The Self Disclosure of Inter Personal Feedback; The "Diyadic Effect" Small Group Behavior; V 16 n3 p 411-13 Aug.1985.
- Hortaçsu, Nuran. İnsan İlişkileri. İmge Kitabevi, Psikoloji Dizisi: I., Ankara, 1991, ss.87-100.
- Ingoldabsby, Bron. B; McKim, Suzanne. Family Expressiveness: Sex and Socioeconomic Class Differencess. The Annual Meeting of the Naitonal Council on Family Relations (St. Paul, MN, OCTober II-15, 1983)

- Johnson, D.W.Reaching Out Interpersonal Effectiveness and Self Actualization. New Jersey; Perentice Hall Inc. 1972.
- Jourard, S.M. ve J.L. Resnick. The Effect on High Revealing Subject. "J.of Humanistic Psychology. 10 ss., 84-92, 1986.
- Jourard, S.M.The Transparent Self. Princeton N.J.Van Nostrand Pub.1971.
- Jourard S.M., P.Lasakow. "Some Factors in Self-disclosure. J.of Abnormal and Social Psychology 56:91-98, 1958.
- Kelley, H. ve Diğ. Close Relationships, New York. W.H.Freeman and Co.1983.
- Lewin, K.Some Social Psychological Difference Between the United States and Germany. Resolving Social Conflicts: Selected Papers in Group Dinamics New York: Harper, Ed: 6, Lewin.
- Poston, W.S.Carlos; And Others. Counselor Dissimilarity Confrontation, Client Cultural Mistrust, and Willigness to Self Disclose. Jornal of Multicultural Conseling and Development V 19 n2 P 65-75, 1991.
- Prager, Karen J.Intimacy Status and Self Disclosure to Significant Othersand Strangers. The Annual Meeting of the American Educational Research Association (67 th, Montreal, Canada, April II-14, 1983)
- Selçuk, Ziya. İnsan İlişkilerinde Kendini Açma, Vadi Yayıncılık, ss., 45-66, 1992.
- Schneider, Lawrence-J., Dearing, Nancy., Pursuing Therapeugenic Consequencses of Restricting Client Smoking during Counseling. The Annual Convention of the American Psychological Association (94 th, Washington, Dc, August 22-26, 1986)
- Tan, Hasan. Psikolojik Yardım İlişkileri. Danışma ve Psikoterapi, Öğretmen Kitapları Dizisi; 106, İstanbul, 1989, ss., 124-133.
- Voltan Acar, Nilüfer, Terapötik İletişim Kişilerarası İlişkiler. H.Ü.Beytepe Ankara, 1989, ss.57-80.
- West, Lloyd. W.Altmann, H.A., The Inventory of Communication Patterns for Adolescents (ICPA). Canadian Journal of Counselling: sV21 n1 P4-17 Jan.1987.